

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії та педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Нестерова О.Ю.

«20» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Запобігання психологічному насильству та дискримінації»

Галузь знань усі
Спеціальність усі
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Статус вибіркова, яка спрямована
на розвиток Soft Skills
Загальний обсяг 4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю диференційований залік
Термін викладання 4-та чверть
Мова викладання українська

Викладачі: д.ф., доц. Сахарова К.О.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДПУ»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Запобігання психологічному насильству та дискримінації» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філософії та педагогіки. – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 14 с.

Розробник:

– Сахарова Катерина Олександрівна, доктор філософії, доцент кафедри філософії та педагогіки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки аспірантів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 081 Право (протокол №2 від 16.09. 2024 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Запобігання психологічному насильству та дискримінації» – сформувати здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі запобігання психологічному насильству та дискримінації, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
Шифр ДРН	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати <i>знання</i> характерних особливостей психологічного насильства та <i>розуміння</i> основ превенції цьому явищу
ДРН – 02	Продемонструвати <i>розуміння</i> психологічних наслідків дискримінації, вміння <i>аналізувати</i> її ситуаційні прояви та види
ДРН – 03	Усвідомити підходи до <i>оцінювання</i> психологічного стану дискримінанта та жертви
ДРН – 04	Продемонструвати <i>розуміння</i> сутності формування психологічної резильєнтності, здатність практично <i>застосовувати</i> методи та інструменти протидії психологічному насильству та дискримінації
ДРН – 05	Продемонструвати вміння формувати толерантний соціально-психологічний клімат у колективі, <i>аналізувати</i> проблемну ситуацію, здійснювати <i>аналіз</i> альтернатив і <i>розробляти</i> алгоритм вирішення ситуації психологічного насильства та дискримінації
ДРН – 06	Продемонструвати <i>знання</i> характерних особливостей неупередженого спілкування

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається в 2-му семестрі відповідно до навчального плану, додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих з вивчених дисциплін за попереднім рівнем освіти щодо предметної сфери психології.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	20	40	4	56

практичні	60	20	40	6	54
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	40	80	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН – 01 ДРН – 02	1. «Визначення понять «дискримінація», «жорстоке поводження», «насильство», «гендерно зумовлене насильство», «гендерна рівність», «домашнє насильство», «булінг»	6
	1.1. Визначення поняття «дискримінація».	
	1.2. Визначення поняття «насильство».	
	1.3. Визначення понять «гендер», «гендерно зумовлене насильство», «насильство за ознакою статі», «гендерна рівність», «мобінг», «босінг», «булінг».	
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Причини, прояви та наслідки жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу, босінгу, дискримінації	12
	2.1. Причини жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу, дискримінації.	
	2.2. Гендерні стереотипи. Міфи і факти про насильство і жорстоке поводження щодо дітей, жінок, дискримінацію, мобінг, босінг.	
	2.3. Можливі форми, прояви та наслідки жорстокого поводження, насильства щодо дітей, булінгу, мобінгу, дискримінації.	
ДРН – 01 ДРН – 02	3. Міжнародно-правові стандарти та національне законодавство з питань забезпечення гендерної рівності, запобігання та протидії насильству, дискримінації	10
	3.1. Міжнародні стандарти щодо захисту прав дитини, людини, запобігання дискримінації	
	3.2. Відповідальність за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі.	
	3.3. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: основні поняття та нормативно-правове забезпечення.	
	3.4. Права та обов'язки учасників освітнього процесу щодо протидії насильству та булінгу	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН – 02	4. Типові прояви та практики дискримінації	6
	4.1. Віктимізація	
	4.2. Сегрегація.	
	4.3. Злочини на ґрунті нетерпимості	
ДРН – 02 ДРН – 03	5. Формування навичок ідентифікації постраждалих від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу, босінгу.	12
	5.1. Ознаки, що притаманні людям, які потерпають від насильства. Ознаки виявлення випадків булінгу. Ознаки, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку дитини. Прояви насильства, домашнього насильства щодо дитини, булінгу.	
	5.2. Ідентифікації прямої та непрямой дискримінації.	
	5.3. Виявлення підбурювання до дискримінації та психологічного насильства.	
	5.4. Система профілактичної роботи з протидії насильству та дискримінації.	
	5.5. Наслідки психологічного насильства та дискримінації.	
ДРН – 05 ДРН – 06	6. Психологія толерантного спілкування	6
	6.1. Алгоритми виявлення та реагування учасників(-ць) освітнього процесу на вчинення насильства та дискримінації.	
	6.2. Особливості спілкування з особами, які постраждали від насильства	
	6.3. Структура та психологічні прийоми толерантного спілкування.	
ДРН – 04	7. Суб'єктні засоби попередження та протидії психологічному насильству та дискримінації	8
	7.1. Способи підвищення психологічної резильєнтності	
	7.2. Відновні практики: соціально-педагогічний потенціал.	
	7.3. Засоби психологічного захисту та регуляція поведінки людини в організації.	
Разом		60
	Практичні заняття	12

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН – 01 ДРН – 02	1. «Визначення понять «дискримінація», «жорстоке поводження», «насильство», «гендерно зумовлене насильство», «гендерна рівність», «домашнє насильство», «булінг»	6
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Причини, прояви та наслідки жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу, босінгу, дискримінації	10
ДРН – 01 ДРН – 02	3. Міжнародно-правові стандарти та національне законодавство з питань забезпечення гендерної рівності, запобігання та протидії насильству, дискримінації	6
ДРН – 02	4. Типові прояви та практики дискримінації	10
ДРН – 02 ДРН – 03	5. Формування навичок ідентифікації постраждалих від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу, мобінгу, босінгу.	10
ДРН – 05 ДРН – 06	6. Психологія толерантного спілкування	10
ДРН – 04	7. Суб'єктивні засоби попередження та протидії психологічному насильству та дискримінації	10
Разом		60
РАЗОМ ЗА ДИСЦИПЛІНУ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent

74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня (для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК (доктор філософії)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
– Концептуальні та методологічні	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена.	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння/навички		
– Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; – започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; – критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
Рівень умінь/навичок незадовільний	<60	
Комунікація		
– Вільне	Зрозумілість відповіді (доповіді).	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; – використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	<p><i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна.</p> <p><i>Комунікаційна стратегія:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності 	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
Рівень комунікації незадовільний	<60	
<i>Відповідальність і автономія</i>		
– Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна добросовісність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
контекстах професійної та наукової діяльності; – здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.	– належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Данчева О. В., Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі : навч. посібник. Київ : Лібра, 1998. 270 с.
2. Дубравська Д. М. Основи психології : навч. посі. Львів: Світ, 2001. 280 с.
3. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2001. 288 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія : навч. посіб. ; 2-ге вид., допов. Київ : Вища шк., 2001. 487 с.
5. Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П., Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В. Психологія управління з основами соціоінтеграції (у парадигмі праксеології та синергетики) : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2007. 700 с.
6. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. – К.: ФОП Нічога С.О. – 2020. – 196 с.
7. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. – К.: Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. – 74 с.

Нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Допоміжна

1. Сахарова К.О., Чередніченко О.М., Липовська Н.А. Форми психологічного насильства в організаційному середовищі. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. (6). С.97 – 102. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.6.15>
2. Сахарова К.О., Липовська Н.А. Реадаптація дітей, що опинилися в складних життєвих обставинах. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. (5). С.54-58. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.5.8>
3. Сахарова К.О., Липовська Н.А. Вплив гуманітарної кризи на психічне здоров'я населення. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. (2). С.54-58. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua>

4. Сахарова К.О. Життєстійкість як складова відновлення психічного здоров'я. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. (3). С.123-128. <http://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/view/11>

5. Сахарова К.О. Психологічний інструментарій запобігання булінгу в учнівському середовищі. *Наукові перспективи* № 2(44) 2024. 1347-1359. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44))

6. Сахарова К.О. Використання методів психологічних досліджень для вивчення феномену психологічного насильства. Актуальні методи практичної психології: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (Дніпро, 28 жовтня 2021 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2021.

7. Сахарова К.О. Судова практика захисту від булінгу як форма захисту суб'єктивних прав і законних інтересів громадян. *Актуальні питання матеріальних та процесуальних приватних правовідносин* : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (Дніпро, 24 листопада 2021 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2021. 70 с. С. 23 – 27.

8. Сахарова К.О. Вплив мобінгу та боссінгу на психологічний стан працівника. *Всеукраїнський форум «Соціально-психологічні та правові аспекти протидії насильству в освітніх закладах»* (24 березня 2023 року). Дніпро. 2023.

9. Сахарова К. Проблема мобінгу у сучасному освітньо-науковому середовищі. Психологічна організація внутрішнього світу людини: теорія та практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Дніпро, 4 жовт. 2023 р.) ; за заг. ред. д-ра психол. наук, доц. В. В. Корнієнко. Дніпро : Дніпроп. держ. університет внутрішніх справ, 2023. 116 с. С. 79-81

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

2. Ресурсний центр «Гурт». URL: <https://gurt.org.ua/>

3. CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation (Світовий альянс для участі громадян). Accesses mode : <http://www.pgexchange.org/>

4. Dr. Clare W. Graves Website Accesses mode : <http://www.clarewgraves.com/>.

5. European CAF Resource Centre – EIPA. Accesses mode : <https://www.eipa.eu/portfolio/european-caf-resource-centre/>

6. Knowledge Hub. Access mode : <https://knowledgehub.local.gov.uk>

7. Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

Навчальне видання

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
Запобігання психологічному насильству та дискримінації
для магістрів всіх спеціальностей**

Розробник:

Сахарова Катерина Олександрівна

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19